

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук, професора **Голяновського Олега Володимировича** на дисертацію **Романюк Оксани Віталіївни** «Оптимізація лікування порушень менструального циклу у жінок, що хворіють на туберкульоз легень» подану до спеціалізованої вченої ради Д26.553.01 при Державній установі «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України» на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.01 – акушерство та гінекологія.

Актуальність обраної теми. Туберкульоз помолодшав, охопивши людей репродуктивного віку, що призводить до соціальних та економічних втрат. У світі від туберкульозу щороку помирає 1 млн жінок, більше 646 млн жіночого населення інфіковані МБТ, з яких 3,1 млн вперше хворіють на туберкульоз легень. За прогнозами ВООЗ до 2020 року близько 1 млрд людей зазнають інфікування МБТ, 200 млн захворіють і 35 млн помруть.

Туберкульоз легень, у комплексному лікуванні якого одночасно застосовується декілька препаратів, спричиняє порушення гормонального гомеостазу та функціонування репродуктивної функції. Зміни в гіпоталамо-гіпофізарно-наднирничково-яєчниковій системі за умов туберкульозу негативно впливають на основні параметри якості життя жінок репродуктивного віку, які є групою високого ризику щодо порушень менструального циклу, зниження імунної реактивності, інфекцій репродуктивної системи, які зумовлені соціальними і медичними чинниками, супутньою екстрагенітальною патологією, що значно обтяжують стан менструальної функції у даного контингенту жінок. Через що соціальна і психологічна дезадаптація жінок, низька загальна якість життя, шкідливі звички чітко відображаються на порушенні менструальної функції. Тому роботи, спрямовані на вивчення й вирішення питань порушення менструального циклу у жінок, що хворіють на туберкульоз легень, залишаться актуальними в найближчі роки. Рецензована дисертація

присвячена цій важливій науково-практичній проблемі, актуальність якої не викликає сумніву.

Зв'язок теми дисертації з державними та галузевими науковими програмами. Дисертація є фрагментом науково-дослідних робіт кафедри акушерства і гінекології факультету післядипломної освіти Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова МОЗ України «Клініко-діагностичні критерії змін в гормональнозалежних органах і системах організму жінки в період перименопаузи та менопаузи» (реєстраційний номер 0114U003565) та кафедри акушерства та гінекології №1 Одеського національного медичного університету «Розробка та впровадження алгоритмів діагностики, лікування та профілактики актуальних захворювань репродуктивної системи жінки» (реєстраційний номер 0107 U 011173). Дисертантом виконано фрагменти, які стосуються змін репродуктивної системи, зумовлених *M.tuberculosis* у жінок репродуктивного віку з метою вивчення впливу туберкульозного процесу на репродуктивну функцію.

Новизна одержаних результатів. Результати комплексного дослідження дозволили удосконалити реабілітацію менструальної функції у жінок, хворих на ТБ легень.

Уперше в Україні оптимізовано лікувальний, протекторний і контрацептивний ефект комплексної терапії за рахунок комбінації лікувальних засобів, що сприяло відновленню менструального циклу.

Доповнено наукові дані щодо змін взаємодії імунокомпетентних клітин і особливостей мікробіоценозу, асоціативних форм бактеріально-вірусного інфікування статевих шляхів при ПМЦ у жінок, хворих на ВДТБ легень.

Доповнено наукові дані про структурно-функціональний стан ендометрія у жінок, хворих на туберкульоз легень, за різних форм і активності ТБ легень і доведена ефективність запропонованої комплексної терапії. Проведено корелятивні паралелі між клінічним перебігом ПМЦ на тлі ТБ легень, особливостями перебігу соматичної патології, змін

гормонального гомеостазу та імунної відповіді.

Удосконалено лікувально-реабілітаційні заходи щодо ПМЦ, які стали підставою застосування імунокорегувальних засобів у комплексному лікуванні і профілактиці порушень менструальної функції.

Теоретичне і практичне значення одержаних результатів. Встановлено соціально-медичні чинники ризику зростання частоти ПМЦ у жінок, хворих на ВДТБ та ЗЗПТБ. Визначені групи ризику жінок репродуктивного віку, хворих на ТБ легень, щодо ПМЦ.

Розроблено і впроваджено в практичну медицину нові підходи для профілактики, лікування і реабілітації менструальної дисфункції у жінок, хворих на ТБ легень, на основі застосування мікробіологічних, біохімічних, імунологічних, гормональних та інструментальних методів дослідження. Впроваджено в практичну медицину алгоритм клінічно-лабораторного обстеження пацієнток репродуктивного віку, хворих на ТБ легень, на етапах диспансеризації у протитуберкульозних диспансерах і жіночих консультаціях. Отримані результати мають важливе значення для профілактики, лікування і реабілітації МЦ у жінок фертильного віку, хворих на ТБ легень.

Ступінь обґрунтованості та вірогідності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, сформульовані автором є обґрунтованими. Дисертаційна робота виконана на сучасному науково-методичному рівні і ґрунтується на достатній кількості хворих: клінічний матеріал склали 76 пацієнток, хворих на туберкульоз легень, віком від 18 до 43 років, серед яких 46 пацієнток з вперше діагностованим туберкульозом легень та 30 – із залишковими змінами після перенесеного туберкульозу легень, а також 40 соматично здорових жінок, які проходили онкопрофілактичне обстеження. Завдяки використанню сучасних інформативних методів дослідження і методів статистичного опрацювання матеріалу автор отримала вірогідні результати, що дозволило обґрунтувати висновки і практичні рекомендації.

Для вирішення поставлених завдань дисертант використала комплекс сучасних методів дослідження: клінічних, лабораторних, імунологічних, мікробіологічних, гормональних, молекулярно-біологічних і морфологічних з використанням сучасних тест-систем визначення ДНК збудників інфекцій, біохімічних і статистичних. Вивчена ступінь прояву загальної та місцевої імунологічної реактивності, гормональної активності організму жінок хворих на туберкульоз легень, стан мікробіоценозу піхви. Основні наукові результати дисертаційної роботи відображають особистий внесок автора в їх дослідження. Аналіз, узагальнення та висновки дисертації аргументовані і логічно випливають зі змісту виконаного дослідження.

Повнота викладу матеріалів в опублікованих працях. Дисертація написана в традиційному стилі, складається зі вступу, 6-ти розділів власних досліджень, аналізу і узагальнення результатів досліджень, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел. Основна частина займає 133 сторінки, в обговоренні використано 253 літературних джерел. Дисертація ілюстрована 25 таблицями і 8 рисунками. За змістом і формою відповідає вимогам, які пред'являються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук.

За матеріалами дисертації опубліковано 14 наукових праць, із них у 8 статтях у фахових виданнях, одна з яких - у зарубіжному виданні, 6 тез у матеріалах і збірниках наукових конференцій. Основні положення дисертації доповідались та обговорювались на семи наукових форумах.

Вступ дисертації написаний за типовою формою, в якому автор обгрунтовано довела актуальність теми, мету, завдання, наукову новизну та практичне значення. Дисертанткою зазначений зв'язок дисертаційної роботи з науково-дослідницькими роботами кафедр, на яких виконувались фрагменти роботи. В огляді літератури проведено поглиблений аналіз численних джерел наукової інформації, яка присвячена актуальності проблеми порушення менструального циклу у жінок репродуктивного віку, хворих на туберкульоз легень. Знайшли відображення сучасні методики

діагностики та профілактики порушень менструальної функції. Використана сучасна література за останніх п'ять років.

У розділі «Матеріал і методи» пошукувач детально охарактеризувала методики дослідження, а саме: клінічно-лабораторні, імунологічні, гормональні, молекулярно-генетичні, інструментальні, біохімічні і морфологічні за оцінкою яких можна дійти висновку, що робота виконана на високому методичному рівні.

У розділі 3 «Клінічно-статистичний аналіз жінок репродуктивного віку, хворих на туберкульоз легень» детально викладена клінічна характеристика пацієнок, що підлягали обстеженню, ґрунтовно висвітлена соціально-дезадаптаційна характеристика осіб, супутні захворювання та визначені соціальні чинники, на тлі яких порушується репродуктивна функція, перебіг порушень менструального циклу у даного контингенту жінок.

Розділ 4 «Зміни імунного гомеостазу при порушенні менструальної функції у жінок, хворих на туберкульоз легень» містить обґрунтування зміни показників неспецифічного і специфічного імунного захисту у жінок, хворих на туберкульоз легень, представлений детальною характеристикою імунного гомеостазу за умов активності туберкульозного процесу.

Розділ 5 «Особливості перебігу порушень менструального циклу у жінок, хворих на туберкульоз легень» добре ілюстрований таблицями та рисунками, які наочно демонструють особливості перебігу ПОМЦ. Містить детальне обґрунтування функціональних змін регенеративної системи за умов туберкульозу, основні етіологічні чинники, які зумовлюють порушення менструального циклу: генітальні інфекції, дисфункція імунної системи, застосування хіміотерапії, асоціальна поведінка та ін. у жінок, хворих на туберкульоз легень. У даному розділі детально розкриті біохімічні зміни у пацієнок, хворих на туберкульоз, які характеризують навантаження на гепато-біліарну систему. Вказані зміни найчастіше пов'язані з розвитком синдрому ендогенної інтоксикації на тлі туберкульозного ураження легень, а

також тривалого застосування хіміотерапії, особливо у пацієток, хворих на вперше діагностований туберкульоз легень.

У розділі «Комплексний підхід до лікування порушень і відновлення менструального циклу у жінок, хворих на туберкульоз легень» дисертантка обґрунтувала комплексну гормональну, імунокоригуючу терапію в корекції порушень менструального циклу у жінок, хворих на туберкульоз легень, залежно від активності туберкульозного ураження. Результати дослідження відображають достовірні позитивні відмінності використання комплексного лікування, запропонованого автором, які підвищують якість життя і знижують рівень менструальної дисфункції у даного контингенту жінок. Методи відновлення менструального циклу запропоновані як з метою контрацепції, так і з метою реалізації репродуктивних планів.

Аналіз і узагальнення результатів дослідження підводять підсумок виконаної роботи з ґрунтовними висновками автора, які логічно витікають з мети, завдань та проведеного дослідження.

Висновки містять відповіді на поставлені задачі дослідження, базуються на цифрових даних і свідчать про актуальність обраної дисертантом теми.

Практичні рекомендації мають важливе значення у профілактиці порушень менструального циклу у жінок, хворих на туберкульоз легень, містять конкретні вказівки щодо призначення тих чи інших препаратів.

Недоліки дисертації щодо їх змісту і оформлення.

Принципових зауважень, які можуть вплинути на якість дисертаційного дослідження немає.

Проте виникли запитання, відповідь на які хотілося б почути в процесі дискусії:

1. Обґрунтуйте на патогенетичному рівні доцільність призначення препаратів комплексної терапії відновлення МЦ у жінок, що хворіють на

туберкульоз легень?

2. Які суттєві порушення гормонального гомеостазу існують у жінок, хворих на вперше діагностований туберкульоз легень в порівнянні з контрольною групою ?

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Романюк Оксани Віталіївни «Оптимізація лікування порушень менструального циклу у жінок, що хворіють на туберкульоз легень» є закінченою самостійною працею, яка за актуальністю, науковою новизною та практичним значенням, об'ємом проведеного дослідження дає можливість вирішити актуальну наукову задачу – знизити частоту порушень менструального циклу у пацієнток, хворих на туберкульоз легень, шляхом вивчення змін функції імунної, гормональної системи, інфікування репродуктивних органів на тлі зниження реактивності організму у жінок при застосуванні хіміотерапії і відповідає вимогам «Положення про порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», щодо кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.01 – акушерство та гінекологія.

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри акушерства та гінекології №1
національної медичної академії післядипломної
освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України»
д.мед.н., професор

О.В.Голяновський

МОЗ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ П.Л.ШУПИКА
О.В. Голяновський
АСВІДЧУЮ
СЕКРЕТАР
10.10.2017

вх. 17.10.2017р.